

ความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงชีพตามหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขเชิงอัตวิสัยในเกษตรกร
Relationship Between Living with Sufficiency Economy
Philosophy and Subjective Well-Being in Farmer

ชนิดดา ภูทงษ์ทอง* Chanadda Poohongthong

ธีระพร อุวรรณโน** Theeraporn Uwanno

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขเชิงอัตวิสัยในกลุ่มอาชีพเกษตรกร และศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของความสุขเชิงอัตวิสัยระหว่างเกษตรกรผู้ทำอาชีพอยู่ในชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียงกับเกษตรกรทั่วไป กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแบ่งเป็นเกษตรกรผู้ทำอาชีพอยู่ในชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 200 คน และเกษตรกรทั่วไป จำนวน 200 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขเชิงอัตวิสัย
2. ในกลุ่มเกษตรกรผู้ทำอาชีพอยู่ในชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียงมีคะแนนความสุขเชิงอัตวิสัยสูงกว่าในกลุ่มเกษตรกรทั่วไป

* นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
E-mail: chanadda_p@hotmail.com

** Ph.D., รองศาสตราจารย์ ผู้อำนวยการหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
E-mail: Theeraporn.U@chula.ac.th

3. การดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขนาดที่ดินในการทำการเกษตร รายได้ของครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัวสามารถทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยได้

4. ในกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด การดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยได้สูงกว่าขนาดที่ดินในการทำการเกษตร รายได้ของครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัว

คำสำคัญ: ความสุขเชิงอัตวิสัย หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความพึงพอใจในชีวิต ความรู้สึกทางบวก ความรู้สึกทางลบ

Abstract

The purposes of this research were to study the relationship between living with sufficiency economy philosophy and subjective well-being in agriculturists, and to compare the differences of living with sufficiency economy philosophy and subjective well-being of farmers of a sufficiency economy philosophy village and general farmers. Participants were 200 farmers who live in a sufficiency economy philosophy village and 200 general farmers.

The results are as follows:

1. Living with sufficiency economy philosophy has significant positive correlation with subjective well-being.

2. Farmers of a sufficiency economy philosophy village have significantly higher score in subjective well-being than general farmers.

3. Living with sufficiency economy philosophy, the amount of land in agriculture, agricultural income, and the number of family members, together, can predict subjective well-being.

4. For all samples, living with sufficiency economy philosophy has the highest regression coefficient, comparing to the amount of land in agriculture, agricultural income, and the number of family members.

Keywords: *Subjective Well-Being, Sufficiency Economy, Life Satisfaction, Positive Affect, Negative Affect*

I. บทนำ

มนุษย์ที่ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมแล้วแต่ต้องการความสุขด้วยกันทั้งสิ้น ตั้งแต่อดีต จวบจนปัจจุบันมีบุคคลจำนวนมากที่แสวงหาแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างอยู่เย็นเป็นสุข (Happiness) ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งของความสุขนั้นมีมากมาย คนจำนวนมากที่เข้าใจว่าแหล่งของความสุขนั้นเกิดจากการมีเงินทองทรัพย์สินสมบัติจำนวนมากมาย หรือมีวัตถุสิ่งของที่ช่วยอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันอย่างครบถ้วนและทันสมัย ในทางตรงกันข้ามคนจำนวนหนึ่งมีความเข้าใจว่าแหล่งของความสุขนั้นเกิดจากความพึงพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ในปัจจุบัน หรือมีความพอใจเพียงในชีวิต สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงแหล่งของความสุขในบุคคลที่แตกต่างกัน ความสุขเป็นสิ่งที่บุคคลมีความต้องการสูงสุด ดังนั้น บุคคลจึงแสวงหาแนวทางแห่งความสุข เพื่อความมั่นคงและยั่งยืนแก่ชีวิต

เมื่อ 25 ปีก่อนเกิดภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ ปี 2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสเรื่อง แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy) อันเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของความพอเพียง เพื่อนำไปสู่ความสุขที่มั่นคงและยั่งยืนของปวงชนชาวไทย และในภายหลังเมื่อประเทศไทยประสบภาวะวิกฤติ พระองค์จึงทรงเน้นย้ำให้ประชาชนและรัฐยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการบริหารประเทศ ซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และฉบับที่ 10 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) หรือ สภาพัฒน์ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาและบริหารประเทศ ทั้งนี้เพื่อเป้าหมายสูงสุดของประชาชนไทย คือ ความอยู่ดีมีสุข

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา มีบุคคล กลุ่ม ชุมชนจำนวนมากที่ได้ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อประสบกับความสุขที่มั่นคงและยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มบุคคลที่อยู่ในภาคเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศและเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้อาชีพเกษตรกรรมยังเป็นอาชีพที่สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม (ณัฐพงษ์ ทองภักดี, 2550) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มบุคคลในภาคเกษตรกรรมว่า การดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก่อให้เกิดความสุข หรือมีความสัมพันธ์กับความสุขของบุคคลหรือไม่ แนวโน้มของความสุขสามารถทำนายได้จากการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ และเมื่อเปรียบเทียบความสุขของเกษตรกรที่มีระดับการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันจะส่งผลต่อความสุขที่แตกต่างกันด้วยหรือไม่ การศึกษาครั้งนี้จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถก่อให้เกิดความสุขแก่บุคคลได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

II. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขเชิงอัตวิสัยในกลุ่มอาชีพเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของความสุขเชิงอัตวิสัยระหว่างเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียงกับเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั่วไป
3. เพื่อศึกษาว่าการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถทำนายแนวโน้มความสุขเชิงอัตวิสัยของกลุ่มอาชีพเกษตรกรได้หรือไม่

III. วิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มตัวอย่างในขั้นสร้างเครื่องมือ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสร้างมาตรวัดการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ตามขั้นตอนการสร้างมาตรวัด ดังนี้

1.1) กลุ่มตัวอย่างในขั้นการวิเคราะห์ข้อกระทง ได้แก่ ผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตือโคก จำนวน 30 คน และพนักงานบริษัททั่วไปในกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบตามสะดวก (convenience sampling)

1.2) กลุ่มตัวอย่างในขั้นการหาความตรง (validity) ของมาตร ได้แก่ ผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตือโคก จำนวน 30 คน และพนักงานบริษัททั่วไปในกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบตามสะดวก กลุ่มตัวอย่างในขั้นการหาความตรงนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มเดียวกับกลุ่มตัวอย่างในขั้นการวิเคราะห์ข้อกระทง

2. กลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัย คือ เกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น โดยเลือกเก็บข้อมูลกับเกษตรกรที่อาศัยอยู่ใน หมู่ที่ 4 ตำบลคอนนิม อำเภอบางใหญ่ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 200 คน เป็นเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่กระทรวงมหาดไทยได้คัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงดีเด่นจาก 75 จังหวัดทั่วประเทศ (กระทรวงมหาดไทย, 2549) และเก็บข้อมูลกับเกษตรกรทั่วไปในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 200 คน การเก็บข้อมูล

ในกลุ่มตัวอย่างจริงใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sample)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย มาตรฐานจำนวน 2 มาตรฐาน ได้แก่

1. มาตรฐานการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. มาตรฐานความสุขเชิงอัตวิสัย ประกอบด้วย
  - 2.1) มาตรฐานความพึงพอใจในชีวิต
  - 2.2) มาตรฐานความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกทางลบ

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. มาตรฐานการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.1) ผู้วิจัยสร้างมาตรฐานการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากการศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยพบว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ และ 2 เจเนอไซ ผู้วิจัยได้ประมวลคุณลักษณะของบุคคลและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีความสอดคล้องกับสาระสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยนำองค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2547) และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 12 ประการของ อภิชาติ พันธเสน (2550) มาสร้างเป็นข้อความในมาตรฐานการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากเห็นว่าพฤติกรรมทั้ง 12 ประการมีความครอบคลุมคุณลักษณะของบุคคลที่มีความสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงนำมาเป็นองค์ประกอบหลักในการสร้างข้อกระทง

1.2) สร้างข้อกระทงจำนวน 125 ข้อ จากองค์ประกอบทั้ง 12 ประการ ประกอบด้วย ข้อกระทงทางบวก 63 ข้อ และข้อกระทงทางลบ จำนวน 62 ข้อ มีช่วงการตอบ 5 ช่วง คือ ตั้งแต่ 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง, 2 คือ ไม่เห็นด้วย, 3 คือ ไม่เห็นด้วยและเห็นด้วยพอ ๆ กัน, 4 คือ เห็นด้วย และ 5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1.3) นำข้อกระทงที่สร้างขึ้น ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างในขั้นการวิเคราะห์ข้อกระทง โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างที่รู้ลักษณะอยู่แล้ว ได้แก่ ผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตือโศก จำนวน 30 คน ซึ่งคาดว่าจะจะเป็นกลุ่มที่ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสูง เพราะสำนักสันตือโศกสอนคนให้อยู่อย่างสมถะและดำรงชีพแบบเรียบง่าย และพนักงานบริษัททั่วไปในกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ซึ่งคาดว่าจะจะเป็นกลุ่มที่ดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่ำ

1.4) นำคะแนนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม มาทดสอบสถิติที่ (t) พบว่า ข้อกระทงมีค่าสถิติที่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 63 ข้อ และเมื่อนำข้อกระทง 63 ข้อ ไปคำนวณค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ทั้งหมดในมาตรา โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 พบว่า มีข้อกระทงที่มีนัยสำคัญ จำนวน 58 ข้อ เป็นข้อกระทงทางบวก จำนวน 26 ข้อ และข้อกระทงทางลบ จำนวน 32 ข้อ มาตรฐานกระจายตามพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ อภิชัย พันธเสน (2550) ดังแสดงในตารางที่ 1 มีค่าแอลฟา (alpha) เท่ากับ .93

ตารางที่ 1 จำนวนข้อกระทงทางบวกและข้อกระทงทางลบที่ผ่านการวิเคราะห์ในขั้นการหาความตรงของมาตรวัดการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในการดำเนินชีวิตตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (อภิชัย พันธเสน, 2550)	จำนวน ข้อกระทง ทางบวก	จำนวน ข้อกระทง ทางลบ	จำนวน ข้อกระทง ทั้งหมด
1. ความพอประมาณ	2	3	5
2. ความมีเหตุผล	2	1	3
3. ความประหยัด	3	5	8
4. ความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม	4	3	7
5. ความมีระเบียบวินัย	0	3	4
6. การมีสติสัมปชัญญะ	2	4	5
7. ความอดทนและความเพียร	3	0	3
8. ความกตัญญูรู้คุณต่อแผ่นดิน บรรพบุรุษ	4	2	6
9. ความไม่ประมาท	1	2	3
10. ความเสียสละ	2	1	3
11. ความสามัคคี	2	3	5
12. ความรับผิดชอบต่อสังคม	1	5	6
รวม	26 ข้อ	32 ข้อ	58 ข้อ

1.5) การหาความตรงของมาตรวัดการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทดสอบโดยนำมาตรวัดที่ผ่านการวิเคราะห์ข้อกระทง จำนวน 58 ข้อ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างในขั้นการหาความตรง เป็นกลุ่มตัวอย่างที่รู้จักสถานะอยู่แล้ว ได้แก่ ผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตือโคก จำนวน 30 คน ในฐานะเป็นกลุ่มสูง และพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 30 คน ในฐานะเป็นกลุ่มต่ำ ตามที่ได้ให้เหตุผลไว้ข้างต้น โดยวิธีการนำค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำมาทดสอบความแตกต่างกัน พบว่า กลุ่มผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตือโคกมีคะแนนจากมาตรวัดการดำรงชีพตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง ($M = 4.31, SD = 0.30$) สูงกว่ากลุ่มพนักงานบริษัททั่วไปในกรุงเทพมหานคร ($M = 3.64, SD = 0.33$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $t(58) = 8.19, p = .000$ (หนึ่งหาง)

เมื่อกำหนดค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอีกครั้งได้ค่า .94 แสดงว่า มาตรการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถจำแนกบุคคลที่มีการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสูงและบุคคลที่มีการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่ำออกจากกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. มาตรการวัดความสุขเชิงอัตวิสัย

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาความสุขเชิงอัตวิสัยตามแนวทางการศึกษาของ Diener (2005) ที่มีองค์ประกอบทั้งหมด 3 องค์ประกอบ ได้แก่

2.1) องค์ประกอบที่หนึ่ง คือ ความพึงพอใจในชีวิต (life satisfaction) ผู้วิจัยนำ มาตรการวัดความพึงพอใจในชีวิต (satisfaction with life scale) มาจากแนวคิดของ Pavot และ Diener (1993) ที่ วัชรภรณ์ เฟ่งจิตต์ (2543) แปลและพัฒนา เพื่อวัดความพึงพอใจในชีวิตของกลุ่มตัวอย่างจริง มาตรการนี้เป็นมาตรรวมการประมาณค่า มีข้อกระทงทั้งสิ้นจำนวน 5 ข้อ มีช่วงการตอบ จำนวน 5 ช่วง ตั้งแต่ 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่าแอลฟาเท่ากับ .71

2.2) องค์ประกอบที่สองและสาม คือ ความรู้สึกทางบวก (positive affect) และ ความรู้สึกทางลบ (negative affect) ผู้วิจัยนำมาตรการวัดความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกทางลบ ที่ สารีณี วิเศษสร (2540) แปลและพัฒนามาจากมาตรการวัดความรู้สึกทางบวกและทางลบ (Positive and Negative Affect Scale หรือ PANAS) ของ Watson, Clark และ Tellegen (1988) เพื่อวัดความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกทางลบของกลุ่มตัวอย่างจริง เป็นมาตรการแบบมาตรรวมการประมาณค่า มีข้อกระทงทั้งสิ้นจำนวน 15 ข้อ มีช่วงการตอบ จำนวน 5 ช่วง ตั้งแต่ 1 คือ รู้สึกน้อยมากหรือแทบจะไม่รู้สึกเลย จนถึง 5 คือ รู้สึกอย่างมาก มาตรการวัดความรู้สึกทางบวก มีค่าแอลฟาเท่ากับ .91 และมาตรการวัดความรู้สึกทางลบมีค่าแอลฟาเท่ากับ .86 ในการคำนวณคะแนนจากมาตรการนี้ เลือกคิดคะแนนเฉพาะช่วงเวลา “โดยทั่ว ๆ ไป” เท่านั้น เนื่องจากตามแนวคิด ทฤษฎีเรื่องความสุขที่ได้นำเสนอว่า ความสุขเชิงอัตวิสัย หมายถึง การที่บุคคลประเมินชีวิตในภาพรวมของบุคคลเองบนมาตรฐานของตน รวมถึงในการศึกษาของ สารีณี วิเศษสร ได้คำนวณคะแนนเฉพาะในช่วงเวลาดังกล่าวเช่นกัน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจริงในงานวิจัย คือ เกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น เบื้องต้นผู้วิจัยเดินทางไปยังหมู่บ้านหรือชุมชน เพื่อติดต่อผู้นำชุมชนและแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยโดยสังเขป โดยผู้นำชุมชนช่วยประชาสัมพันธ์ไปยังสมาชิกในชุมชน หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงเริ่มแจกแบบสำรวจ โดยเริ่มจากการทักทายอย่างเป็นทางการ แนะนำตนเอง และสอบถามถึงความสะดวกของเวลา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสำรวจ เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำแบบสำรวจเรียบร้อยแล้ว จึงถามถึงสารทุกข์สุกดิบและความ เป็นอยู่ในปัจจุบันเล็กน้อย จากนั้นจึงกล่าวขอบคุณและอำลากกลุ่มตัวอย่าง

หากในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้น้อย จะใช้การสัมภาษณ์ และอธิบายเกี่ยวกับวิธีการตอบคำถามอย่างละเอียด ผู้วิจัยได้สร้างกระดาษคำตอบขนาดประมาณ กระดาษ A4 ที่มีช่องคำตอบและหมายเลขของระดับช่วงการตอบกำกับอยู่อย่างชัดเจน วิธีการตอบแบบสำรวจ คือ ผู้วิจัยอ่านข้อความให้กลุ่มตัวอย่างฟังครั้งละหนึ่งข้อความ หลังจากที่ผู้วิจัยได้อ่านข้อความในมาตรวัดแต่ละข้อจบแล้ว กลุ่มตัวอย่างจึงชี้ช่องคำตอบที่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของตนเองมากที่สุด ในกระดาษคำตอบขนาดใหญ่ จากนั้นผู้วิจัยจึงเช็คคำตอบของกลุ่มตัวอย่างลงในแบบสำรวจจริง

IV. ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์

เพื่อความสะดวกในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จึงขอใช้สัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

N	หมายถึง	จำนวนตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย
M	หมายถึง	ค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนน
SD	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
r	หมายถึง	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน
B	หมายถึง	สัมประสิทธิ์ความถดถอย
β	หมายถึง	สัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน
$SE B$	หมายถึง	ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานของ B
R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงซ้อน
R^2	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ
$LSEP$	หมายถึง	การดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
LS	หมายถึง	ความพึงพอใจในชีวิต
$PANAS$	หมายถึง	ความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกทางลบ
PA	หมายถึง	ความรู้สึกทางบวก

NA	หมายถึง ความรู้สึกทางลบ
SWB	หมายถึง ความสุขเชิงอัตวิสัย
AGRI	หมายถึง กลุ่มตัวอย่างอาชีพเกษตรกร
HI-AGRI	หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่มีการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสูง
LO-AGRI	หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่มีการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่ำ
LAND	หมายถึง ขนาดพื้นที่ในการทำการเกษตร
INCOME	หมายถึง รายได้ของครัวเรือน
MEM	หมายถึง จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ผลการทดสอบผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสูงและต่ำในแต่ละมาตรวัดได้มาจากการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ดังนี้

1) มาตรวัดการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากข้อกระทงในแต่ละองค์ประกอบมีจำนวนไม่เท่ากัน จึงใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยของแต่ละองค์ประกอบก่อน จากนั้นจึงนำค่าเฉลี่ยจากทั้ง 12 องค์ประกอบไปหาค่าเฉลี่ยอีกครั้ง จึงจะได้คะแนนของการตอบแบบสอบถามในตัวแปรการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2) มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิต มาตรวัดความรู้สึกทางบวก และมาตรวัดความรู้สึกทางลบ ในแต่ละมาตรมีเพียงองค์ประกอบเดียว ดังนั้นในแต่ละมาตรจึงใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนจากข้อกระทงทั้งหมดก่อน จากนั้นจึงนำมาหาค่าเฉลี่ยจากจำนวนข้อกระทงในมาตรนั้น จึงจะได้คะแนนของการตอบแบบสอบถามในแต่ละมาตร

3) คะแนนของความสุขเชิงอัตวิสัย เนื่องจากข้อกระทงในมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิต มาตรวัดความรู้สึกทางบวก และมาตรวัดความรู้สึกทางลบ มีจำนวนไม่เท่ากัน จึงใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยของคะแนนแต่ละมาตรวัดก่อน ดังวิธีการคำนวณในข้อ 2) ที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้ว และเนื่องจากในมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตและมาตรวัดความรู้สึกทางบวกเป็นข้อกระทงทางบวกทั้งหมด ดังนั้นในมาตรวัดความรู้สึกทางลบที่เป็นข้อกระทงทางลบทั้งหมด จึงต้องกลับคะแนนในมาตรก่อน จากนั้นจึงนำค่าเฉลี่ยจากมาตรวัดทั้ง 3 มาตรไปคำนวณหาค่าเฉลี่ยอีกครั้งจากองค์ประกอบของความสุขเชิงอัตวิสัยทั้ง 3 องค์ประกอบ จึงจะได้คะแนนของการตอบแบบสอบถามในตัวแปรความสุขเชิงอัตวิสัย

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation) ระหว่างการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขเชิงอัตวิสัย โดยคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คนพบว่า การดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขเชิงอัตวิสัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $r(398) = .66$ $p = .000$ (หนึ่งหาง) ความพึงพอใจในชีวิตมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขเชิงอัตวิสัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $r(398) = .90$,

$p = .000$ (หนึ่งหาง) ความพึงพอใจในชีวิตมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $r(398) = .67, p = .000$ (หนึ่งหาง) การดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้สึกทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $r(398) = .46, p = .000$ (หนึ่งหาง) ความพึงพอใจในชีวิตมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้สึกทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $r(398) = .51, p = .000$ (หนึ่งหาง) ความรู้สึกทางบวกมีสหสัมพันธ์กับความสุขเชิงอัตวิสัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $r(398) = .73, p = .000$ (หนึ่งหาง) ความสุขเชิงอัตวิสัยมีสหสัมพันธ์ทางลบกับความรู้สึกทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $r(398) = -.27, p = .000$ (หนึ่งหาง) และความรู้สึกทางบวกมีสหสัมพันธ์ทางลบกับความรู้สึกทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $r(398) = -.14, p = .002$ (หนึ่งหาง) ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

การทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติแบบกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (independent group t-test) โดยนำคะแนนเฉลี่ยระหว่างตัวแปรความสุขเชิงอัตวิสัยในกลุ่มสูง จำนวน 200 คน และในกลุ่มต่ำ จำนวน 200 คน มาเปรียบเทียบความแตกต่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียงมีคะแนนความสุขเชิงอัตวิสัย ($M = 4.09, SD = 0.44$) สูงกว่าในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั่วไป ($M = 3.40, SD = 0.37$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $t(398) = 16.90, p = .000$ (หนึ่งหาง) ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความสุขเชิงอัตวิสัย การดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความพึงพอใจในชีวิต ความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกทางลบ (N = 400)

	SWB	LSEP	LS	PA	NA
SWB	(.89)				
LSEP	.66*** (.000)	(.94)			
LS	.90*** (.000)	.67*** (.000)	(.91)		
PA	.73*** (.000)	.46*** (.000)	.51*** (.000)	(.89)	
NA	-.27*** (.000)	.01 (.405)	.10* (.026)	-.14** (.002)	(.90)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บในเส้นทแยงมุม คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความคงที่ภายในแบบแอลฟา ของแต่ละมาตร
ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง ระดับนัยสำคัญ

* $p < .05$, หนึ่งหาง ** $p < .01$, หนึ่งหาง *** $p < .001$, หนึ่งหาง

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในตัวแปรความสุขเชิงอัตวิสัยระหว่างกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง (HI-AGRI) กับกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั่วไป (LO-AGRI)

AGRI	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
HI-AGRI	200	4.09	0.44	16.90***	.000
LO-AGRI	200	3.40	0.37		

***p < .001, หนึ่งหาง

การทดสอบด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression) ด้วยการใส่ตัวแปรทำนายพร้อมกัน (enter) ตัวแปรทำนายมี 4 ตัวแปร ได้แก่

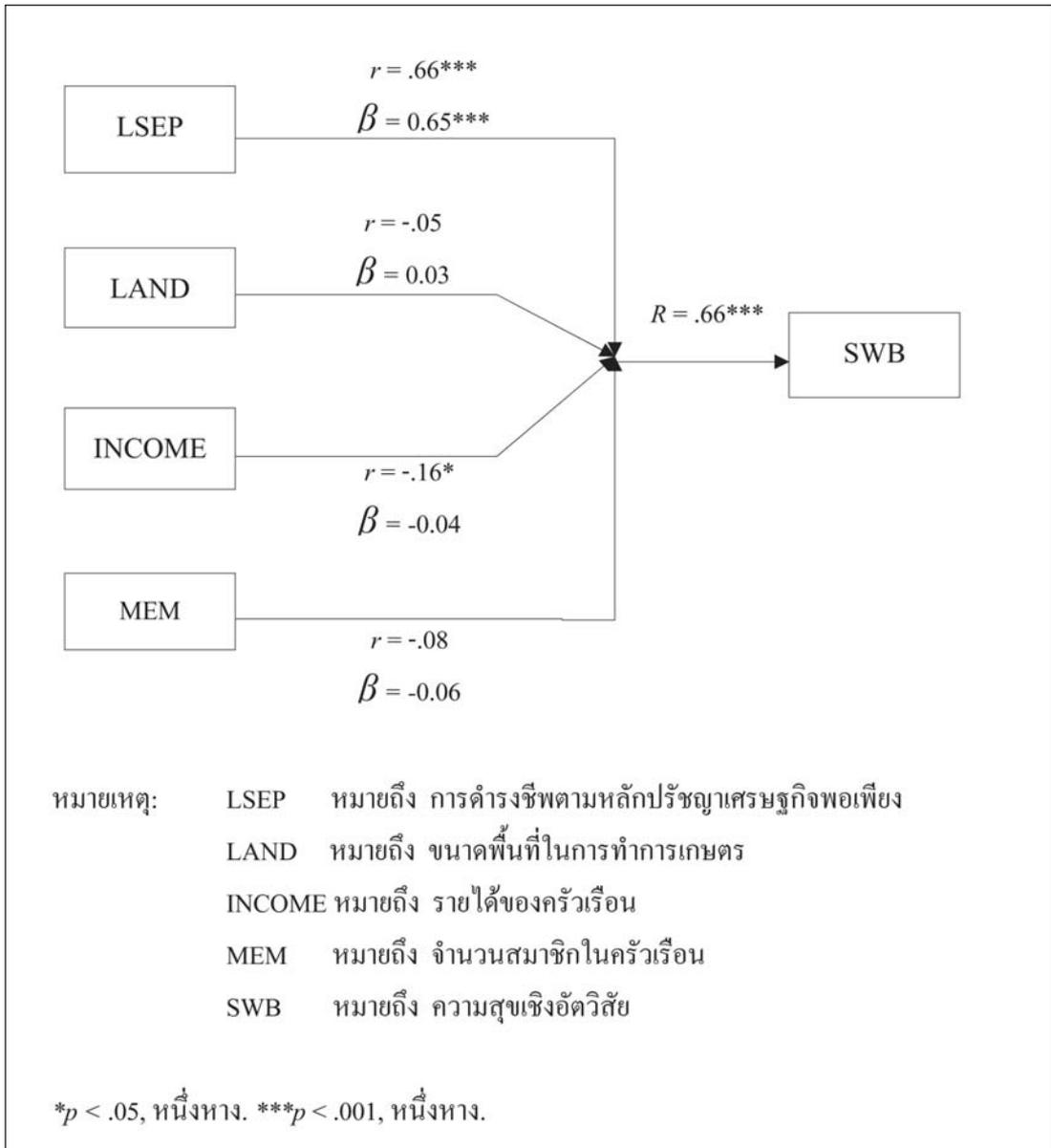
- 1) การดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ขนาดพื้นที่ในการทำการเกษตร
- 3) รายได้ของครัวเรือน
- 4) จำนวนสมาชิกในครอบครัว

ตัวแปรตาม คือ ความสุขเชิงอัตวิสัย โดยคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 400 คน เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายทั้ง 4 ตัวแปร ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรทำนายทั้ง 4 ตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (*R*) กับความสุขเชิงอัตวิสัยเท่ากับ .66 (*p* < .001) และสามารถอธิบายความแปรปรวนของความสุขเชิงอัตวิสัย (*R*²) ได้ร้อยละ 44 (*p* < .001) ตัวแปรการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีน้ำหนักในการทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (*β*) เท่ากับ .65 (*p* < .001) ตัวแปรการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักในการทำนายอย่างมีนัยสำคัญเพียงตัวแปรเดียว ดังรายละเอียดในตารางที่ 4 และ ภาพที่ 1

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความถดถอยของตัวแปรการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (LSEP) ขนาดพื้นที่ในการทำการเกษตร (LAND) รายได้ของครัวเรือน (INCOME) และจำนวนสมาชิกในครอบครัว (MEM) ที่ทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธีการใส่ตัวแปรทำนายพร้อมกัน (enter) (N=400)

ตัวแปร	<i>r</i>	<i>B</i>	<i>SE B</i>	<i>β</i>	<i>R</i>	<i>R</i> ²
LSEP	.66***	0.78	0.05	0.65***	.66***	.44***
LAND	-.05	0.00	0.00	0.03		
INCOME	-.16*	-0.02	0.03	-0.04		
MEM	-.08	-0.03	0.02	-0.06		

*p < .05, หนึ่งหาง ***p < .001, หนึ่งหาง

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ของการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขนาดพื้นที่ในการทำการเกษตร รายได้ของครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ในการทำนายความสุขเชิงอัตวิสัย

การทดสอบด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression) ด้วยการใส่ตัวแปรทำนายพร้อมกัน (enter) ตัวแปรทำนายมี 4 ตัวแปร ได้แก่

- 1) การดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ขนาดพื้นที่ในการทำการเกษตร
- 3) รายได้ของครัวเรือน
- 4) จำนวนสมาชิกในครอบครัว

ตัวแปรตาม คือ ความสุขเชิงอัตวิสัย โดยคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างที่แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1) กลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 200 คน
- 2) กลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั่วไป จำนวน 200 คน

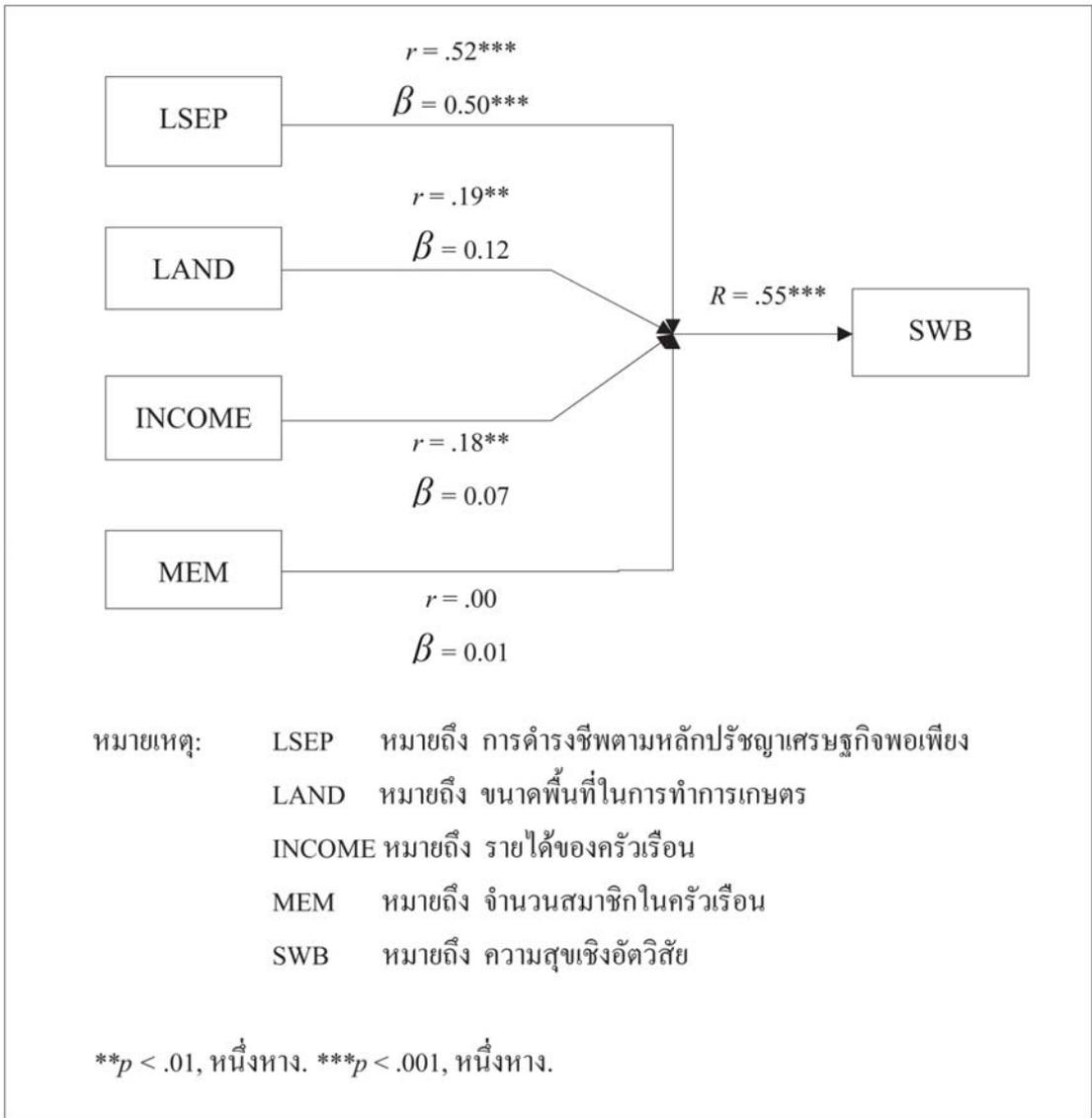
เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายทั้ง 4 ตัวแปรกับความสุขเชิงอัตวิสัยในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรทำนายทั้ง 4 ตัวแปร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกับความสุขเชิงอัตวิสัยเท่ากับ .55 ($p < .001$) และสามารถอธิบายความแปรปรวนของความสุขเชิงอัตวิสัยได้ร้อยละ 30 ($p < .001$) โดยตัวแปรการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพียงมีน้ำหนักในการทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ .50 ($p < .001$) ดังนั้นตัวแปรการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักในการทำนายอย่างมีนัยสำคัญเพียงตัวแปรเดียวในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง ดังรายละเอียดในตารางที่ 5 และภาพที่ 2

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความถดถอยของตัวแปรที่ทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง (n=200)

ตัวแปร	r	B	SE B	β	R	R ²
LSEP	.52***	0.71	0.09	0.50***	.55***	.30***
LAND	.19**	0.00	0.00	0.12		
INCOME	.18**	0.04	0.04	0.07		
MEM	.00	0.01	0.02	0.01		

** $p < .01$, หนึ่งหาง *** $p < .001$, หนึ่งหาง

เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายทั้ง 4 ตัวแปรกับความสุขเชิงอัตวิสัยในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั่วไป ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรทำนายทั้ง 4 ตัวแปร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกับความสุขเชิงอัตวิสัยเท่ากับ .25 ($p < .05$) และสามารถอธิบายความแปรปรวนของความสุขเชิงอัตวิสัยได้ร้อยละ 6 ($p < .05$) โดยตัวแปรการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

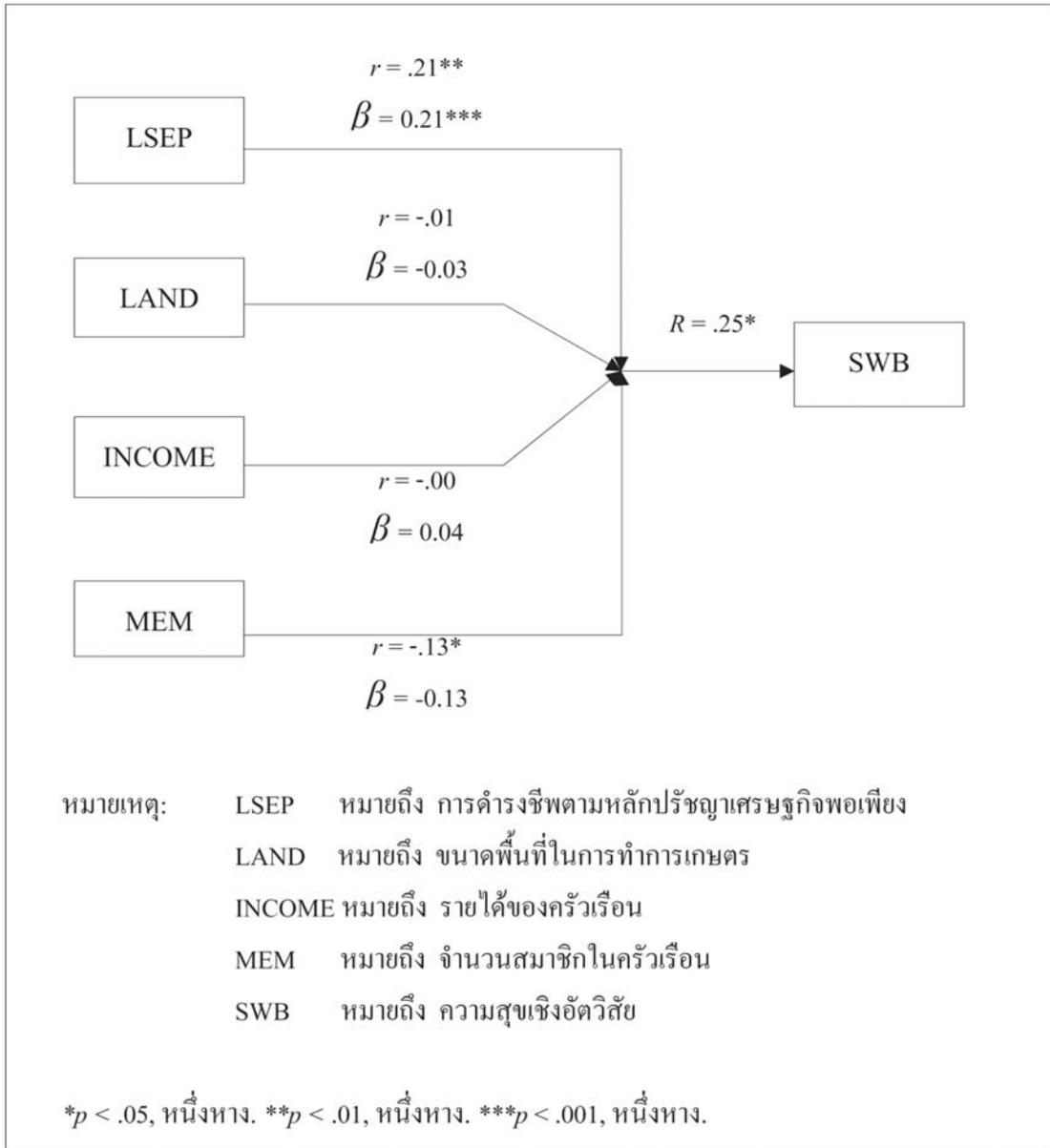
ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ของการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขนาดพื้นที่ในการทำการเกษตร รายได้ของครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ในการทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยในกลุ่มผู้ที่มีการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสูง

พอเพียงมีน้ำหนักในการทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ .21 ($p < .001$) ดังนั้นตัวแปรการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักในการทำนายอย่างมีนัยสำคัญเพียงตัวแปรเดียวในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั่วไป ดังรายละเอียดในตารางที่ 6 และภาพที่ 3

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ความถดถอยของตัวแปรที่ทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั่วไป (n=200)

ตัวแปร	<i>r</i>	<i>B</i>	<i>SE B</i>	β	<i>R</i>	<i>R</i> ²
LSEP	.21**	0.25	0.08	0.21***	.25*	.06*
LAND	-.01	-0.00	0.00	-0.03		
INCOME	-.00	0.02	0.05	0.04		
MEM	-.13*	-0.04	0.02	-0.13		

* $p < .05$, หนึ่งหาง ** $p < .01$, หนึ่งหาง *** $p < .001$, หนึ่งหาง

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ของการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขนาดพื้นที่ในการทำการเกษตร รายได้ของครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ในการทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยในกลุ่มผู้ที่มีการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่ำ

V. บทสรุป

ในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า การดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมี สหสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขเชิงอัตวิสัยในกลุ่มเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญ และมีค่าสหสัมพันธ์ ค่อนข้างสูง จึงอาจกล่าวได้ว่า เกษตรกรยังมีการยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนิน ชีวิตสูงเท่าใด ก็ยังมีความสุขเชิงอัตวิสัยสูงขึ้นด้วย และในกลุ่มผู้ที่มีอาศัยอยู่ในชุมชนต้นแบบด้าน เศรษฐกิจพอเพียงมีคะแนนความสุขเชิงอัตวิสัยสูงกว่าในกลุ่มผู้ที่มีอาศัยอยู่ในชุมชนทั่วไปอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อ สังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (2551) และผลการวิจัยเรื่องการ สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดย อภิชัย พันธเสน, ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, จิตติพร ศิริพันธ์, และ สุวัจนรา เปี่ยมญาติ (2549) ที่แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ดำรงชีพตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในระดับสูงมีความสุขมากกว่าผู้ที่ดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับต่ำหรือผู้ที่ไม่ได้ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีพเลย

นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรทำนายทั้ง 4 ตัวแปร ได้แก่ การดำรงชีพตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ขนาดพื้นที่ในการทำเกษตร รายได้ของครัวเรือน และจำนวนสมาชิก ในครอบครัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกับความสุขเชิงอัตวิสัยเท่ากับ .66 ($p < .001$) และสามารถอธิบายความแปรปรวนของความสุขเชิงอัตวิสัยได้ร้อยละ 44 ($p < .001$) โดยมีตัวแปร การดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีน้ำหนักในการทำนายความสุขเชิงอัตวิสัย ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (?) เท่ากับ .65 ($p < .001$) ดังนั้นตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรสามารถทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยร่วมกันได้อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ตัวแปรการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักในการทำนาย สูงที่สุด

ในกลุ่มผู้ที่มีอาศัยอยู่ในชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียงและในชุมชนทั่วไป ตัวแปร ทำนายทั้ง 4 ตัวแปร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกับความสุขเชิงอัตวิสัยเท่ากับ .55 ($p < .001$) และ .25 ($p < .05$) (เรียงตามลำดับกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ) และสามารถอธิบายความแปรปรวน ของความสุขเชิงอัตวิสัยได้ร้อยละ 30 ($p < .001$) และร้อยละ 6 ($p < .05$) การดำรงชีพตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยได้สูงสุดอย่างมีนัยสำคัญ มีค่า สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ .50 ($p < .001$) และ .21 ($p < .001$) นั้นหมายความว่า การดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยได้สูงกว่า รายได้ของครัวเรือน

VI. ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นตัวแปรหนึ่งที่สามารถนำไปสู่ความสุขเชิงอัตวิสัยของบุคคลได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเกษตรกรซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ควรได้รับการส่งเสริมและการเรียนรู้เรื่องการยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีพมากขึ้น รวมไปถึงระดับบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบันอื่น ๆ ในสังคมซึ่งควรได้รับการสนับสนุนในเรื่องดังกล่าวด้วยเช่นกัน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เน้นการศึกษาตัวแปรการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลัก เพื่อทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยของบุคคล ในการศึกษางานวิจัยครั้งต่อไปเป็นที่น่าสนใจว่าการศึกษาในบริบทอื่น ๆ ตัวแปรนี้จะสามารถร่วมกันทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยได้หรือไม่ และมีตัวแปรอื่นที่มีอิทธิพลต่อความสุขเชิงอัตวิสัยของบุคคลหรือไม่ เพื่อนำไปสู่การอธิบายถึงความสัมพันธ์และที่มาของความสุขเชิงอัตวิสัยของบุคคล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย. 2549. 12 หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงดีเด่นต้นแบบการขยายผลเศรษฐกิจพอเพียงทั่วประเทศ. สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2550 จาก <http://www.mahadthai.com/html/economic/12%20mooban.htm>
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. 2547. เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ณัฐพงษ์ดี ทองภักดี. 2550. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความเป็นมาและความหมาย. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, 47(1): 1-26.
- ดุจเดือน พันธุนาวิน & ดวงเดือน พันธุนาวิน. 2550. หลักเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล: ทฤษฎี และผลการวิจัย เพื่อสร้างดัชนีในแนวจิตพฤติกรรมศาสตร์. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, 47(1): 27-80.
- มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, ศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน. 2549. เอแบคโพลล์: พฤติกรรมการจับจ่ายใช้สอยของประชาชนในบรรยากาศสภาวะเศรษฐกิจและการเมืองปัจจุบัน. สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2550 จาก <http://www.ryt9.com/news/2006-09-06/iqf0ba1cd9d318e80ab3a941d5c5c6fcc3/>
- มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, ศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน. 2551. เอแบคโพลล์: รายงานดัชนีความสุขมวลรวมของคนไทยประจำเดือนมกราคม 2551. สืบค้นเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2551 จาก <http://www.ryt9.com/news/2008-02-04/iqee0893d51f89c4939f8321ef0e145bf4/>

- วัชรภรณ์ เฟ่งจิตต์. 2543. ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมทางวัตถุกับความพึงพอใจในชีวิต: การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตือโตก ผู้เป็นสมาชิกสโมสรโรตารี และพนักงานทั่วไปในองค์การขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาริณี วิเศษศร. 2540. ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อที่ว่าโลกนี้มีความยุติธรรมกับความรู้สึกที่ดีเชิงอัตวิสัยของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10**. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2550 จาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=139>
- อภิชัย พันธเสน. 2550. **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. ในเอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการรวมพลังขับเคลื่อน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม. 30 มิถุนายน 2550 ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา)
- อภิชัย พันธเสน, ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, จิตติพร ศิริพันธ์ พันธเสน และ สุวัจนรา เปี่ยมญาติ. 2549. **สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- Diener, E. 2005. **Frequently asked questions (faq's) about subjective well-being (happiness and life satisfaction)**. Retrieved November 29, 2007, from <http://www.psych.uiuc.edu/~ediener/faq.html>
- Pavot, W., & Diener, E. 1993. Review of the satisfaction with life scale [Electronic version]. *Psychological Assessment*, 5, 164-172.
- Watson, D., Clark, L., A., & Tellegen, A. 1988. Development and validation of brief measures of positive and negative affect: The PANAS scales [Electronic version]. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 1063-1070.